

Przewodnicząca Rady Miasta Szczecin
Renata Łażewska
ul. Armii Krajowej 1, 70-416 Szczecin
tel. + 4851 42 20 089 fax + 4851 42 20 919
rada@um.szczecin.pl • www.szczecin.eu

Szczecin, 03.07.2019 r.

Szanowny Pan
Tomasz Hinc
Wojewoda Zachodniopomorski

Nasz znak: BRM-I.0711.43.2019

Dotyczy: odpowiedzi na pismo P-1.4180.556.2019.EM

Pismem P-1.4180.556.2019.EM, którego przedmiotem jest analiza prawna skargi kwestionującej legalność części przepisów uchwały nr VI/154/19 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 marca 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2437, dalej: uchwała) w sprawie wprowadzenia zasad i trybu przeprowadzenia Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego, a dokładniej §9 ust 2. Załącznika do ww. uchwały w brzmieniu „jeśli w toku konsultacji SBO liderka lub lider lub współautorzy projektu naruszają zasady współżycia społecznego, przepisy prawa, prawa osób trzecich, dobra osobiste oraz wizerunek, dobre imię, wszystkie projekty ich autorstwa zostaną odrzucone z prawem do odwołania, a informacje o nich nie będą podlegały publikacji do momentu pozytywnie rozpatrzonego odwołania” Wojewoda Zachodniopomorski stwierdził, że ww. przepis istotnie narusza obowiązujący porządek prawny. Organ nadzoru na podstawie art. 88 ustawy o samorządzie gminnym zwrócił się z prośbą o udzielenie informacji, czy Rada Miasta Szczecin podejmie działania mające na celu wyeliminowanie kwestionowanego przepisu Załącznika do uchwały nr VI/154/19 w celu doprowadzenia do stanu zgodnego z prawem.

W związku ze zmianą art. 5a ustawy o samorządzie gminnym, czego efektem jest obowiązkowe przeprowadzenie konsultacji społecznych w przedmiocie budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu, Rada Miasta Szczecin w dniu 26 marca 2019 r. uchwaliła nowy regulamin przeprowadzania konsultacji społecznych dotyczących Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. Wypracowanie założeń do regulaminu było przedmiotem bardzo szerokiej konsultacji społecznych, podczas których wpłynęło ponad 140 uwag mieszkańców, odbyły się trzy spotkania otwarte z mieszkańcami oraz jeden zogniskowany wywiad grupowy z zaproszonymi przedstawicielami środowisk lokalnych. Konsultacje były prowadzone także z Komisją Inicjatyw Społecznych, Sportu i Młodzieży Rady Miasta Szczecin.

Szczeciński Budżet Obywatelski, zgodnie z art. 5a ustawy o samorządzie gminnym, jest szczególnym rodzajem konsultacji społecznych. Jego partycypacyjny charakter opiera się na otwartości

i zaangażowaniu wielu interesariuszy – mieszkańców Szczecina, w różnych rolach. Począwszy od mieszkańców występujących w roli wnioskodawców, poprzez mieszkańców aktywnie działających w zespołach społecznych SBO oraz mieszkańców decydujących w głosowaniu o tym jakie projekty mają być realizowane przez jednostki merytoryczne Gminy Miasta Szczecin. Celem procesu budżetu obywatelskiego jest budowanie zaangażowania społecznego mieszkańców i pobudzania ich do aktywnego udziału w rozwoju miasta. Głównym zadaniem organu wykonawczego jest przede wszystkim prawidłowe przeprowadzenie obligatoryjnego procesu Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego, ze szczególnym nastawieniem na dbałość o utrzymanie zaangażowania obywateli w procesy partycypacyjne. Należy obejmować szczególną ochroną i troską mieszkańców, którzy poświęcając swój wolny czas, biorą udział w tych procesach. Wprowadzenie przytoczonego w *petitum* §9 ust 2 Załącznika do uchwały miało na celu uniknięcie sytuacji, w której lokalni społecznicy mogliby poczuć się demotywowani i zniechęceni do dalszego aktywnego działania w procesie Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego.

Zgodnie z §12 ust. 5 Regulaminu „wszelkie uzgodnienia i zmiany poczynając od weryfikacji [...] dokonywane są z liderką lub liderem projektu: przez nich samych lub przez Pracownika na wniosek liderki lub lidera przesłany do Urzędu e-mailem”. Wobec powyższego nie można modyfikować treści wniosku bez zgody Liderki lub Lidera. W sytuacji, gdy w toku konsultacji Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego, Liderka/ Lider/współautor dopuści się rażącego naruszenia zasad rządzących procesem konsultacyjnym – na różnym etapie konsultacji – to pozbawiając organ możliwości jakiegokolwiek reakcji na naruszenie procedur, Szczeciński Budżet Obywatelski może zostać wykorzystany do realizacji celów osobistych, niezwiązanych z procedowanymi konsultacjami społecznymi. W szczególności poważne obawy budzi możliwość wykorzystania procedury konsultacyjnej do promowania przez Lidera/Liderkę/współautora postaw niewłaściwych, nieakceptowanych społecznie, w tym do szerzenia tzw. „mowy nienawiści”, co zdarzało się we wcześniejszych „edycjach” Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. Negatywnym skutkiem braku kwestionowanego przepisu może być spadek zainteresowania i zaufania mieszkańców do procesu obywatelskiego, jakim jest Szczeciński Budżet Obywatelski. Proces budżetu partycypacyjnego powinien służyć mieszkańcom w celu pozytywnego zaangażowania się w działalność Miasta, a nie stanowić miejsce wyrażania swojego niezadowolenia, często w sposób niestosowny czy choćby naruszający dobra osobiste innych osób, w szczególnych zaangażowanych w przeprowadzenie procedury budżetu obywatelskiego.

Potrzeba instytucjonalnego wprowadzenia wymogu zawartego w §9 ust. 2 regulaminu została zgłoszona w toku konsultacji z mieszkańcami, aby zapewnić bezpieczeństwo i możliwość pracy, rozumianej także jako praca w społecznych zespołach opiniujących projekty do Szczecińskiego Budżetu Obywatelskiego. W związku z tym, że z takim postulatem wyszli obywatele, a proces konsultacji społecznych jest skierowany do społeczności Szczecina, ten głos został wzięty pod uwagę i znalazł się w nowym regulaminie.

Dodatkowo w ocenie organu analizowany przepis nie stanowi nieuprawnionego dookreślenia podmiotów mogących brać udział w konsultacjach. W tym miejscu należy zauważyć,

że wyroki na które powołuje się Wojewoda dotyczą sytuacji, w których uchwały wprost precyzowały, jakie kategorie mieszkańców mogą brać udział w konsultacjach (np. mieszkańcy od 16 roku życia, osoby posiadające czynne prawo wyborcze). Takie postanowienia faktycznie stanowią przekroczenie kompetencji organu uchwałodawczego, albowiem eliminują określony grupy mieszkańców z jakiegokolwiek udziału w konsultacjach. Tym niemniej w analizowanym przypadku sytuacja przedstawia się odmiennie. Przede wszystkim bowiem wskazać należy, że udział w konsultacjach to nie tylko możliwość zgłoszenia projektu, który ma być głosowany, ale również oddania głosu. Analizowany przepis nie pozbawia prawa oddania głosu Lidera/Liderki/współautora, których projekty zostaną wykluczone. Wobec czego może on w dalszym ciągu uczestniczyć w procesie konsultacyjnym. Dodatkowo wskazać należy, że przepis ten dotyczy jedynie sytuacji zależnych od zachowania osoby zgłaszającej projekt i nie jest związany z żadną cechą osobniczą (np. wiek), a zatem jest to sytuacja odmienna od stanów faktycznych w których zapadły przywołane orzeczenia sądowe. Wobec tego jedynie od zachowania ww. osób zależy, czy przewidziane w uchwale sankcje będą miały czy też nie zastosowanie. Ponadto zdaniem organu wykładania przepisu powinna prowadzić do wniosku, że dotyczy on zdarzeń mających miejsce w toku postępowania konsultacyjnego i pozostających z nim w związku, nie zaś jakichkolwiek zdarzeń (np. z ruchu drogowego). Tak szeroka interpretacja nie znajduje uzasadnienia w treści analizowanego przepisu.

Mając na uwadze powyższe, Rada Miasta Szczecin nie planuje podjęcia działań zmierzających do wyeliminowania kwestionowanego przez organ nadzoru przepisu §9 ust. 2 Załącznika do uchwały.

PRZEWODNICZĄCA RADA MIASTA

Renata Łażewska

